

Stabsenheten

FÖRVALTNINGSÄVDELNINGEN
UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
Handläggare: Inger Willner

Bilaga
SID 1 (2)
2005-04-20

PM angående gemensam rutin för val och byte av grundskola i staden

Ärendet

Det fria valet av skola och den ökade etableringen av fristående skolor i Stockholm har i många fall lett till en pedagogisk mångfald och ökad effektivitet och har ett starkt stöd av elever och föräldrar. Valfriheten innebär att föräldrar och barn kan göra ett aktivt val av skola, kommunal eller fristående inom staden. För de kommunala skolorna gäller dock att de alltid i första hand bereder plats åt de elever som bor inom skolans upptagningsområde. En ökad rörlighet bland stadens elever har uppkommit som en konsekvens av valfriheten och det ökade utbudet av friskolor under senare år och allt fler elever väljer andra skolor än den skola de tillhör. Byte av skolor sker inte endast vid läsårsstart utan sker också under terminerna. Detta har på sina håll har skapat problem för den långsiktiga planeringen och dimensioneringen av grundskolornas verksamhet. Ett bortfall av elever under terminerna kan innebära att skolornas förutsättningar att erbjuda eleverna en god kvalitet och kontinuitet i undervisningen minskar.

Förvaltningen föreslår därför att en för staden gemensam rutin för byte/val av skola införs i syfte att ge skolorna bättre förutsättningar för planering och dimensioner av lärarkrafter, lokaler, läromedel m.m. och också för ett bra mottagande av nya elever. En sådan rutin gagnar inte bara skolan utan också den enskilda eleven. Rutinen skulle innebära att "stoppdatum" införs, d.v.s. ett datum för när ansökan om val och byte av skola normalt ska vara inlämnade till respektive skola och ett datum för beslut av mottagande skola. Val och byte av skola bör enligt förvaltningens bedömning ske i första hand inför läsårsstart och i andra hand vid terminsskiftet.

Det kommer självfallet alltid att finnas legitima behov av att byta skola mitt under terminerna, t.ex. av familjeskäl, och möjlighet till undantag från reglerna måste därför finnas. Särskild hänsyn måste också tas till elever i behov av särskilt stöd. Ett "stoppdatum" i staden bör inte heller påverka byte av skola mellan kommunerna.

Beredning av ärendet

Förvaltningen har tidigare under våren redovisat ärendet för företrädare för barn- och ungdomscheferna inom den s.k. samarbetsgruppen. De tillfrågade barn- och ungdomscheferna såg positivt på förslaget, bl.a. framkom att man ser det som ett angelägen fråga och att ett samordnat datum skulle underlätta för stadsdelarnas och skolornas planering. En barn- och ungdomschef ansåg att en samordnad ansökan bör vara inlämnad i mitten av februari eller senast i samband med sportlovet, eleverna bör ha fått beslut senast den 31 mars. Det framfördes också att det alltid måste finnas möjligheter till undantag och att hänsyn måste tas till elever i behov av särskilt stöd.

Förslaget har också redovisats vid ett möte mellan förvaltningen och referensgruppen för de fristående grundskolorna. De närvarande representanterna var positiva till förslaget, de ansåg att en samordnad tidpunkt var bra för skolornas planering, tjänstefördelning m.m.

Lagstiftning

Av skollagen framgår att kommunen har en skyldighet att sörja för att alla som har rätt att gå i grundskolan får en sådan utbildning. Kommunens skyldighet motsvaras av en skolplikt för barn.

I skollagen föreskrivs vidare att kommunen vid fördelning av elever på grundskolor skall beakta vårdnadshavarens önskemål om att deras barn skall tas emot vid en viss skola så långt det är möjligt utan att andra elevers berättigade krav på placering nära hemmet åsidosätts eller att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Juridiska avdelningens tolkning är att kommunala riktlinjer/rekommendationer i sådant fall ej kan ställa "hårdare krav" än vad som ryms inom gällande lagstiftning och ej kan vara tvingande.

Ekonomi

Till valfrihetsreformen har kopplats ett skolpengsystem, vilket innebär att resurser tilldelas utifrån antalet prestationer, d.v.s. antalet inskrivna elever vid ett visst mätdatum. I Stockholm sker tilldelningen av skolpeng utifrån ett genomsnitt av antalet elever vid mättillfällena i september och mars. Tilläggschablonen som tilldelas stadsdelnämnden utifrån den socioekonomiska sammansättningen hos stadsdelsnämndens invånare påverkas emellertid inte av rörligheten under budgetåret.

Enligt skollagen gäller kommunens skyldighet att sörja för skolskjuts för elever i grundskolan endast om eleven går i den skola kommunen anvisat. Staden har dock i sitt skolskjutsreglemente fastställt att skolkort kan erhållas till annan skola än den kommunen anvisat förutsatt att avståndskravet är uppfyllt till både den skolan kommunen anvisat och till den valda. Skolpengen till fristående skolor är beräknad att täcka eventuella kostnader för skolkort.